

УДК 658.330.3

Кузьміна О. С.

Хмельницький національний університет

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ПРИБУТКОМ ПІДПРИЄМСТВА НА ЗАСАДАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

У статті розглянуто та проаналізовано основні підходи до визначення сутності поняття «управління прибутком». Визначено основні вимоги та специфічні завдання управління прибутком на засадах сталого розвитку. Описано новітні моделі прийняття рішень у сфері управління прибутком, у т. ч. концепцію радикального менеджменту. Сформульовано визначення управління прибутком на засадах сталого розвитку та виділено відмінності між управлінням прибутком на засадах сталого розвитку та традиційним управлінням прибутком підприємства.

Ключові слова: сталий розвиток, прибуток, управління прибутком, управління прибутком на засадах сталого розвитку, радикальний менеджмент.

Постановка проблеми. Управління прибутком є критично важливим для реалізації тактичних та стратегічних цілей підприємства. Якість управління прибутком визначає загальну ефективність діяльності підприємства. Традиційно основною метою управління прибутком визначалася його максимізація, як правило, у короткостроковому періоді. Водночас цивілізаційні виклики ХХІ ст. вимагають розробки нових підходів до управління прибутком, метою яких є забезпечення сталого розвитку підприємства.

На нашу думку, на рівні підприємства сталий розвиток можна визначити як процес якісних змін, що передбачає збалансування інтересів підприємства в поточному і майбутньому періодах на засадах досягнення в динаміці економічної ефективності, фінансової стійкості, економічного зростання та розвитку екологічної і соціальної підсистеми підприємства та, як наслідок, макросистем вищого рівня з урахуванням раціональних обмежень, що накладаються економічною безпекою підприємства.

Отже, необхідним є зміщення акценту з необхідності досягнення короткострокової прибутковості на досягнення стійкості та реалізацію стратегічних завдань розвитку підприємства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню теоретичних та практичних аспектів управління прибутком підприємства присвячено наукові праці І.А. Бланка, С.М. Баранцевої, В.М. Жмайлова, В.Ф. Пікало, В.П. Савчука, Р.В. Скалюк, Є.Ю. Ткаченко та ін. Дослідженню сталого розвитку на глобальному рівні присвячено роботи Г. Брундланд, А. Вебера, Д. Елкінгтона, О. Кіндратця, Л. Мельника та ін. Сталий розвиток на рівні держави, регіонів України й окремих галузей промисловості вивчали О.І. Амоша, В.П. Антонюк, О. Бакунов, В. Гарбар, О.Ф. Новікова, А. Назаретян, Н. Пашкова, О. Піняга та ін.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. На нашу думку, у сучасній економічній літературі управління прибутком у контексті необхідності забезпечення сталого розвитку підприємства є недостатньо дослідженим.

Мета статті полягає в узагальненні традиційних та новітніх підходів до визначення поняття «управління прибутком», визначенні сутності, вимог, завдань та специфічних рис процесу управління прибутком на засадах сталого розвитку.

Виклад основного матеріалу дослідження. У науковій літературі дослідники пропонують різні варіанти тлумачення дефініції «управління прибутком», які можна згрупувати за окремими підходами (табл. 1).

Як бачимо, у переважній більшості визначень управління прибутком ототожнюється з процесом прийняття та реалізації управлінських рішень щодо формування, розподілу і використання прибутку. Також є поширеним ототожнення процесу управління прибутком із системою або механізмом, завдяки якому цей процес здійснюється.

І. Бланк виділяє такі класичні вимоги до процесу управління прибутком [1, с. 28–29]:

- органічна інтегрованість із загальною системою управління підприємством. Необхідність даного параметру пояснюється тим, що всі рішення в діяльності підприємства так чи інакше впливають на прибуток;

- комплексний характер формування управлінських рішень. Обґрунтованість цієї вимоги зумовлюється тим, що між усіма управлінськими рішеннями щодо управління прибутком існує взаємозв'язок, адже всі вони прямо чи опосередковано впливають на кінцеві результати управління прибутком;

- високий динамізм управління. Доцільність цієї вимоги впливає з мінливої природи ринкового середовища, що не дає змоги автоматично екстраполювати управлінські рішення минулих періодів на поточний та майбутні періоди. Крім того, ресурсний потенціал, фінансовий стан та інші внутрішні параметри діяльності підприємства також не є законсервованими у часі, що визначає необхідність високого динамізму управління;

- плюралізм підходів до розробки окремих управлінських рішень. Сутність даної вимоги розкривається в необхідності генерування альтернативних варіантів дій під час прийняття будь-якого управлінського рішення щодо формування, розподілу і використання прибутку;

- орієнтованість на стратегічні цілі підприємства. Згідно із цією вимогою, всі рішення щодо управління прибутковістю за будь-який період повинні узгоджуватися з місією та стратегією підприємства.

Остання вимога має ключове значення в контексті управління прибутком на засадах сталого розвитку. Пропонуємо розширити цей перелік специфічними вимогами до всіх етапів процесу управління прибутком, які дають змогу досягти в перспективі функціонування на засадах сталого розвитку (рис. 1).

Головною метою традиційного управління прибутком є забезпечення максимізації добробуту засновників та учасників підприємства в поточному та перспективному періодах [14, с. 36]. Досягнення даної мети зумовлює необхідність виконання системою управління прибутком під-

Таблиця 1

Трактування поняття «управління прибутком підприємства»

Автор, джерело	Визначення
І.А. Бланк [1, с. 48]	Процес розробки і прийняття управлінських рішень за всіма основними аспектами формування, розподілу і використання прибутку
В.В. Худа [2, с. 50]	Цілеспрямований, систематичний процес підготовки, оцінки, відбору та реалізації альтернативних управлінських рішень з усіх питань формування, розподілу та використання прибутку
В.М. Жмайлов, О.Г. Жмайлова, О.О. Бабицька та ін. [3, с. 45–46]	Набір управлінських рішень, пов'язаних із плануванням, організацією виробництва та контролем над формуванням доходів і витрат, що дасть змогу отримати чистий прибуток і використати його на цілі, які б ураховували економічні інтереси всіх учасників процесу управління прибутком у межах підприємства
К.Є. Курбатов [4, с. 21]	Система принципів і методів розробки та реалізації управлінських рішень по всіх основних аспектах формування, розподілу і використання прибутку на підприємстві
Особливість підходу: управління прибутком аналізується як комплекс дій менеджера у сфері не тільки формування, але й розподілу та використання прибутку	
В.П. Савчук [5, с. 241]	Вплив на фактори фінансово-господарської діяльності, що сприяє зростанню доходів і скороченню витрат
В.Ф. Пікало [6, с. 26]	Така фінансово-господарська діяльність підприємств, що призводить до збільшення доходів та зменшення витрат
Особливість підходу: управління прибутком розглядається як механічний вплив на адитивну модель прибутку, що являє собою різницю між доходами і витратами підприємства	
О.О. Рибалка [7, с. 161]	Складний багатофункціональний механізм, який складається з окремих елементів, тісно пов'язаних між собою
Особливість підходу: ототожнення управління прибутком із механізмом управління прибутком	
М.В. Кармінська-Белоброва [8, с. 140]	Процес управління прибутком пов'язаний із процесом управління прибутковістю підприємства, який полягає у досягненні такого співвідношення, коли на кожну гривню, що вкладається, припадає більше коштів прибутку
Особливість підходу: процес управління прибутком визначається через зв'язок з управлінням рентабельністю	
А.М. Поддєрьогін [9, с. 122]	Цілісна система прогнозування, планування і контролю над процесами формування та розподілу прибутку
В.І. Блонська [10, с. 244]	Процес побудови системи управління, що враховує тактичні та стратегічні аспекти управління і спрямована на підвищення кінцевих результатів діяльності суб'єкта господарювання
Особливість підходу: управління прибутком ототожнюється з процесом побудови відповідної системи управління	
Р.В. Скалюк [11, с. 130]	Стратегічне управління прибутком – це комплексний процес розробки та реалізації обґрунтованих управлінських рішень у розрізі процесів формування, розподілу, використання прибутку, спрямованих на забезпечення стійкого підвищення прибутковості, ринкової вартості та досягнення довгострокового економічного розвитку підприємства, що сприяє успішній реалізації його головної мети
Р.В. Скалюк [11, с. 130]	Стратегічне управління прибутком підприємства необхідно розглядати як комплексний процес, який передбачає реалізацію низки послідовних етапів організації, планування, аналізу та контролю прибутку для забезпечення успішної реалізації основної мети суб'єкта господарювання, стійкого підвищення прибутковості, ринкової вартості та досягнення довгострокового економічного розвитку підприємства
Є.Ю. Ткаченко [12, с. 214]	Сукупність фінансово-правових та організаційно-технічних механізмів, прийомів прогнозування, планування та контролю затрат і доходів підприємства з метою забезпечення підтримання прийнятного рівня рентабельності діяльності суб'єкта господарювання в довгостроковій перспективі, а також досягнення інших цілей, визначених корпоративною стратегією
С.М. Баранцева [13, с. 5]	Під стратегічним управлінням прибутком підприємства розуміється процес стратегічних змін, спрямованих на переорієнтування діючої стратегії управління прибутком торговельного підприємства з урахуванням відповідності його внутрішніх можливостей умовам зовнішнього середовища
Особливість підходу: управління прибутком розглядається як необхідна умова реалізації стратегічних цілей підприємства	

Джерело: складено автором

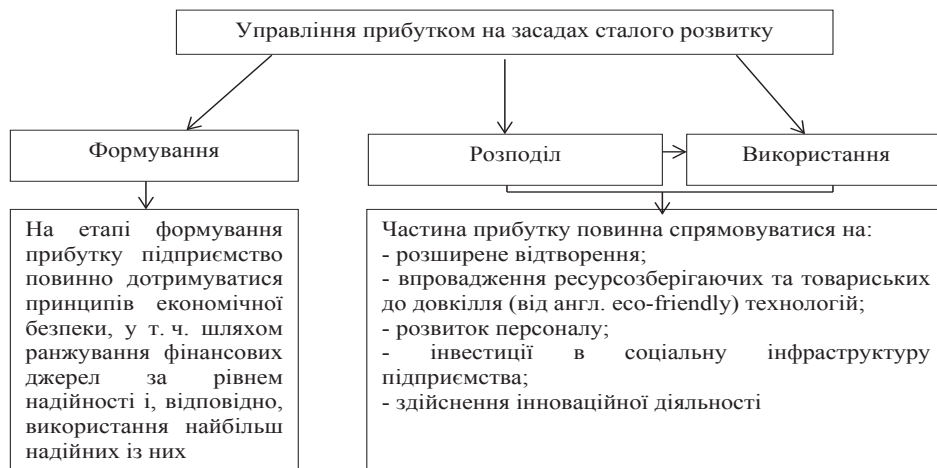

Рис. 1. Вимоги до етапів управління прибутком підприємства відповідно до концепції сталого розвитку

Джерело: розроблено автором

приємства певних класичних завдань, що виділені І. Бланком у фундаментальній праці «Управління прибутком», а саме:

- забезпечення максимізації розміру прибутку;
- забезпечення оптимальної пропорції між рівнем прибутку і допустимим рівнем ризику;
- забезпечення високої якості прибутку (у процесі формування прибутку підприємства повинні використовуватися насамперед резерви його зростання за рахунок операційної діяльності);
- забезпечення виплати необхідного рівня доходу на інвестований капітал власникам підприємства (не нижчого за середній рівень прибутковості на ринку капіталу, а за певних обставин компенсувати зростання підприємницького ризику та інфляційні втрати);
- забезпечення формування достатнього обсягу фінансових ресурсів за рахунок прибутку відповідно до завдань розвитку підприємства;
- забезпечення постійного зростання ринкової вартості підприємства;
- забезпечення ефективності програм участі персоналу в прибутку.

Всі вищевказані завдання управління прибутком є взаємопов'язаними, однак деякі з них мають різноспрямований характер, наприклад максимізація величини прибутку за мінімізації рівня ризику, одночасне задоволення інтересів власників підприємства та персоналу, спрямування значного обсягу прибутку на накопичення і споживання і т. д. [1, с. 32].

Слід зазначити, що деякі з вищевказаних завдань не мають першочергового значення (забезпечення виплати необхідного рівня доходу на інвестований капітал власникам підприємства) або взагалі є такими, що суперечать сутності управління прибутком на засадах забезпечення сталого розвитку, зокрема це стосується завдання щодо максимізації прибутку. Це пояснюється тим, що максимізація прибутку не гарантує автоматичного збільшення ринкової вартості підприємства, крім того, великий обсяг прибутку може генеруватися за високого рівня ризику, реалізація якого може загрожувати банкрутством підприємства в майбутньому [14, с. 88].

Рис. 2. Специфічні завдання управління прибутком підприємства на засадах сталого розвитку

Джерело: розроблено автором

Можемо виділити специфічні завдання, що постають перед управлінням прибутком на засадах сталого розвитку (рис. 2).

Якщо згрупувати дані завдання по блоках, то отримаємо три важливі сфери, на які вони спрямовані:

- корпоративна соціальна відповідальність;
- економічна ефективність;
- економічна безпека (у т.ч. фінансова стійкість).

Заслугове на увагу огляд новітніх західних наукових джерел, в яких розглядається питання управління прибутком на засадах сталого розвитку.

Так, у книзі професорів Бостонського університету Самуельсона та Маркса зазначається, що «...на практиці максимізація прибутку та аналіз вигод і витрат не завжди є однозначними настановами для прийняття рішень» [15, с. 11].

Дані автори виділяють три альтернативні моделі прийняття рішень у сфері управління прибутком.

Відповідно до моделі задовільної поведінки (satisficing behaviour), концепція якої вперше була запропонована лауреатом Нобелівської премії Г. Саймоном, типова фірма прагне досягнути лише задовільного рівня продуктивності, а не намагається будь-що максимізувати свої показники. Відповідно до цієї моделі, яка протиставляється теорії раціонального вибору, у разі прийняття рішень підприємство орієнтується або на перший з усіх можливих варіантів дій, що задовольняють визначену потребу, або шукає варіант, що задовольняє найбільшу кількість потреб. Таким чином, підприємство може прагнути конкретного рівня річного прибутку і, відповідно, задовольнитися політикою, за якої цей стандарт є реалістичним, не намагаючись досягнути більшого.

Відповідно до другої моделі поведінки, на думку Самуельсона та Маркса, підприємство передусім намагається максимізувати загальний обсяг продажів, щоб досягти прийнятної рівня прибутку. При цьому інтереси топ-менеджменту полягають як у максимізації продажів, так і в максимізації вартості підприємства.

Третя модель поведінки фокусується на соціальній відповідальності бізнесу. Мета максимізації вартості передбачає, що основна відповідальність керівництва знаходиться у сфері взаємодії з акціонерами фірми. Але відповідно до концепції сталого розвитку, підприємство має й інші зацікавлені сторони, відповідальність перед якими має вирішальне значення, а саме клієнти, працівники підприємства, місцеві громади тощо.

Самуельсон та Маркс зазначають, що остання модель із часом набуває вагомості, адже «за останні 25 років, дослідження у сфері біхевіористичної (поведінкової) економіки показали, що крім економічних мотивів, дії людини формуються під впливом психологічних факторів, когнітивних обмежень, альтруїстичних і кооперативних мотивів» [15, с. 18].

Як бачимо, модель управління прибутком на основі сталого розвитку вже давно має пропонентів в західній економічній думці та практиці. Серед них слід згадати С. Мюррей, дописувача видання Financial Times, яка наголошує на тому, що такі компанії, як Nestlй, Unilever, Costco, PepsiCo і Starbucks, розробляють стратегії, які фокусуються не стільки на короткостроковій вартості акцій, а насамперед охоплюють довгострокову екологічну сталість та інклюзивні бізнес-моделі,

які передбачають залучення малозабезпечених і соціально вразливих верств населення на різних етапах створення продукту [16].

Американський економіст С. Деннінг, аналітик видання *Forbes*, автор концепції радикального менеджменту, у 2013 р. назвав максимізацію короткострокового прибутку акціонерів «найбезглуздішою ідеєю у світі». Водночас С. Деннінг солідаризується з позицією П. Друкера, який у 1973 р. зазначив, що єдиною метою підприємства є «додавання вартості споживачам» [17].

У своїх дослідженнях С. Деннінг апелює до творчого доробку Ф. Райхельда та його однодумців, які в 80-х роках ХХ ст. у праці «Основне питання 2.0» (*The Ultimate Question 2.0*) увели концепцію т. зв. «поганого прибутку» (*bad profit*), відповідно до якої «якщо фірма в процесі генерування прибутку залишає своїх клієнтів незадоволеними, то такий прибуток створює даному бренду зобов'язання, які мають бути одного дня погашені». На думку вищевказаних авторів, «поганий прибуток» виникає за таких умов:

- недобросовісне або таке, що вводить в оману, ціноутворення;
- зловживання довірою споживачів шляхом надання їм невідповідних за якістю товарів та послуг.

Із точки зору Ф. Райхельда, «поганий прибуток» пов'язаний із «здобуванням вартості від споживачів», а не її утворенням [18, с. 31].

Погоджуємося з даним науковцем, оскільки максимізація прибутку в короткостроковому періоді, наслідком якої є втрата лояльності споживачів, не може бути основою для позитивної динаміки прибутковості підприємства в довгостроковому періоді та його сталого розвитку.

Цікавою є позиція С. Деннінга, відповідно до якої метою діяльності підприємства в ХХІ ст. є не максимізація вартості акцій, адже пошук прибутків в короткотерміновій перспективі не призводить автоматично до зростання довгострокової вартості підприємства. Ще в 1973 р. П. Друкер зазначив: «Є лише одне коректне визначення біз-

нес-мети: «створити» клієнта. Саме клієнт (споживач) визначає, чим є бізнес. Саме воля клієнта сплачувати за товари або послуги перетворює економічні ресурси на багатство, речі – на товари. Споживач – це основа бізнесу, що забезпечує його існування». На думку С. Деннінга, метою фірми в ХХІ ст. є створення вартості для споживача. Саме реалізація цієї мети здатна забезпечити довгостроковий розвиток підприємства [17].

У табл. 2 зазначено відмінності між традиційним підходом до управління, що охоплює у т.ч. управління прибутком, і запропонованою С. Деннінгом концепцією радикального менеджменту, що покликана забезпечити сталий розвиток підприємства.

На нашу думку, деякі з вищевказаних положень т. зв. «радикального менеджменту» потребують доопрацювання для застосування українськими підприємствами в сучасних економічних реаліях. Потрібно пам'ятати, що за експлікацією С. Деннінга, дана модель менеджменту є прийнятною насамперед для інноваційних клієнтоорієнтованих підприємств, криві попиту на продукцію/послуги яких є нестабільними і тому є неможливими для цілкового передбачення.

Висновки. Підсумовуючи все вищевказане, можемо виділити такі відмінності управління прибутком на засадах сталого розвитку від традиційного управління прибутком:

- переважання стратегічної орієнтації: прибуток розглядається насамперед як точка відліку реалізації довгострокових проектів підприємства в економічній, соціальній та екологічній сферах;

- максимізація прибутку в короткостроковому періоді не є абсолютною самоціллю: незважаючи на те що функціонування суб'єкта ринкових відносин апріорно є спрямованим на досягнення найбільшої фінансової результативності, концепція сталого розвитку стверджує, що якщо стратегічно підприємство зазнає ризику своїй економічній безпеці, зокрема наражається на ризик втрати фінансової стійкості, майна, то тактично максимізація прибутку в такому разі не є бажаною. Відповідно,

Таблиця 2

Порівняння традиційної моделі управління і концепції радикального менеджменту

Показник	Економіка максимізації вартості акцій	Економіка радикального менеджменту
Цілі	Максимізація вартості акцій	«Створення» споживача (за Друкером)
Завдання менеджерів	Максимізація прибутків	Постійне додавання вартості споживачам одночасно з забезпеченням прийнятного рівня віддачі підприємству та його акціонерам
Інновації	Здійснюються на розсуд підприємства	Постійні інновації є вимогою виживання
Ставлення до максимізації прибутку	Максимізація прибутку – це всезагальна ціль фірми, якій підпорядковуються інші організаційні підцілі (оптимальне ціноутворення, вибір технології та ін.)	Захоплення клієнтів – це всезагальна ціль фірми, якій підпорядковуються інші підцілі (максимізація прибутку, оптимальне ціноутворення, вибір технології та ін.)
Вимірювання	Принциповою мірою прогресу фірми є досягнення короткострокових прибутків. Прогрес окремих працівників та структурних одиниць підприємства вимірюється як внесок у прибуток фірми	Принциповою мірою прогресу є індекс споживчої лояльності (<i>Net Promoter Score</i>) за Ф. Райхельдом (2006). Прогрес окремих працівників, їх команд, структурних підрозділів, мереж вимірюється як внесок у вартість, що вони додають до споживача
Прибуток і вартість	Уважається, що короткострокові прибутки призводять до виникнення довгострокової вартості фірми та її акціонерів. «Поганий прибуток» не існує	Уважається, що короткострокові прибутки не призводять до виникнення довгострокової вартості фірми та її акціонерів. «Погані прибутки» є об'єктом пошуку та викорінення
Внесок у розвиток суспільства	Підприємства здійснюють внесок у захист навколишнього середовища, інтелектуальний капітал працівників, розвиток мереж постачальників, освіту громад, фізичну і технічну інфраструктури; тільки за умови прямого впливу цих дій можливе покращення фінансового результату	Підприємства усвідомлюють своє «корпоративне громадянство» і, відповідно, власну безперервну відповідальність за захист навколишнього середовища. Підприємства здійснюють прийнятні внески у захист навколишнього середовища, інтелектуальний капітал працівників, розвиток мереж постачальників, освіту громад, фізичну і технічну інфраструктури тією мірою, що забезпечує їх довгострокову конкурентоспроможність

Джерело: складено на основі [17]

це зумовлює необхідність ретельного вивчення структури наявних та позичених фінансових ресурсів за критерієм надійності та доцільності потребам і можливостям підприємства; вибору надійних постачальників, партнерів. Окрім того, дана модель управління прибутком спрямована насамперед на розширення потенціалу подальшого розвитку підприємства;

– ключові завдання управління прибутком на засадах сталого розвитку охоплюють три важливі блоки: економічну ефективність, корпоративну соціальну відповідальність, економічну безпеку;

– у статтях розподілу та використання прибутку передбачені інвестиції в соціальний капітал та екологізацію виробництва.

Пропонуємо визначати управління прибутком підприємства на засадах сталого розвитку як комплексний процес, що охоплює аналіз, планування, регулювання і контроль формування, розподілу і використання прибутку, який спрямований на збалансування інтересів підприємства в поточному і майбутньому періодах на основі досягнення в динаміці економічної ефективності, економічного зростання та реалізації корпоративної соціальної відповідальності з урахуванням необхідності дотримання економічної безпеки підприємства. Положення моделі радикального менеджменту для українських машинобудівних підприємств потребують уточнення і корегування відповідно до умов вітчизняної економіки.

Список літератури:

1. Бланк І.А. Управління прибутком : [навч. посіб.] / І.А. Бланк. – К. : Ніка-Центр, Ельга, 1998. – 543 с.
2. Худа В.В. Управління прибутком торговельних підприємств : автореф. дис. ... канд. екон. наук : спец. 08.00.04 / В.В. Худа. – К., 2007. – 22 с.
3. Організаційно-економічні основи управління прибутком сільськогосподарських підприємств : [монографія] / В.М. Жмайлов [та ін.]. – Суми : СНАУ, 2014. – 408 с.
4. Курбатов К.С. Управління прибутком як система принципів і методів реалізації управлінських рішень / К.С. Курбатов // Бізнес Інформ. – 2011. – № 2. – С. 20–30.
5. Савчук В.П. Управление прибылью и бюджетирование : [учебное пособие] / В.П. Савчук ; 2-е изд. – М. : БИНОМ, Лаборатория знаний, 2007. – 432 с.
6. Пікало В.Ф. Теоретичне обґрунтування можливостей використання маржинального аналізу прибутку в статистиці підприємств / В.Ф. Пікало // Статистика України. – 2008. – № 2. – С. 24–28.
7. Рибалка О.О. Підходи до управління прибутком банку / О.О. Рибалка // Актуальні проблеми економіки. – 2007. – № 11. – С. 161–165.
8. Кармінська-Белоброва М.В. Механізм управління прибутковістю підприємства / М.В. Кармінська-Белоброва // Науковий вісник Буковинського державного фінансово-економічного університету. Економічні науки. – 2013. – Вип. 1. – С. 139–147.
9. Поддєрьогін І.О. Аналіз банківської діяльності : [навч. посіб.] / І.О. Поддєрьогін. – К. : Ніка-Центр, 2001. – 678 с.
10. Ревич М.Я. Теоретико-методологічні аспекти визначення сутності поняття «прибуток» / М.Я. Ревич // Ефективна економіка. – 2014. – № 4. – С. 8–15.
11. Скалюк Р.В. Структура економічного механізму управління фінансовими результатами промислових підприємств / Р.В. Скалюк // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. – 2012. – № 1. – С. 130–133.
12. Ткаченко Є.Ю. Система управління прибутком підприємства / Є.Ю. Ткаченко // Вісник Сумського національного аграрного університету. – 2006. – № 3. – С. 214–220.
13. Баранцева С.М. Стратегічне управління прибутком торговельного підприємства : автореф. дис. ... канд. екон. наук. – Донецьк, 2007. – 22 с.
14. Криклій О.А. Управління прибутком банку : монографія / О.А. Криклій, Н.Г. Маслак. – Суми : УАВС НБУ, 2008. – 136 с.
15. William F. Samuelson, Stephen G. Marks Managerial Economics, 8th Edition – Wiley, 2014. – 576 p.
16. MBA teaching urged to move away from focus on shareholder primacy model [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ft.com/cms/s/2/e392f12c-adac-11e2-82b8-00144feabdc0.html>.
17. How Modern Economics Is Built On The World's Dumbest Idea [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.forbes.com/sites/stevedenning/2013/07/22/how-modern-economics-is-built-on-the-worlds-dumbest-idea/#659f69556a77>.
18. Fred Reichheld, Rob Markey The Ultimate Question 2.0 (Revised and Expanded Edition): How Net Promoter Companies Thrive in a Customer-Driven World Edition – Bain & Company, 2011. – 304 p.

Кузьмина О. С.

Хмельницький національний університет

КОНЦЕПТУАЛЬНЫЕ ОСНОВЫ УПРАВЛЕНИЯ ПРИБЫЛЬЮ ПРЕДПРИЯТИЙ НА ПРИНЦИПАХ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ

Резюме

В статье рассмотрены и проанализированы основные подходы к определению сущности понятия «управление прибылью». Определены основные требования и специфические задачи управления прибылью на принципах устойчивого развития. Охарактеризованы новейшие модели принятия решений в сфере управления прибылью, в т. ч. концепция радикального менеджмента. Сформулировано определение управления прибылью на принципах устойчивого развития и выделены различия между управлением прибылью на принципах устойчивого развития и традиционным управлением прибылью предприятия.

Ключевые слова: устойчивое развитие, прибыль, управление прибылью, управление прибылью на принципах устойчивого развития, радикальный менеджмент.

Kuzmina O. S.
Khmelnitsky National University

CONCEPTUAL FOUNDATIONS OF PROFITABILITY MANAGEMENT ON THE BASIS OF THE SUSTAINABLE DEVELOPMENT

Summary

The main approaches to the interpretation of the concept of profitability management are analyzed. The basic requirements and specific objectives of profitability management on the basis of the sustainable development are defined. The up-to-date models of decision making in the profitability management, including the conception of radical management, are described. The definition of profitability management on the basis of the sustainable development is formulated. The difference between profitability management on the basis of the sustainable development and traditional profitability management is highlighted.

Keywords: sustainable development, profit, profitability management, profitability management on the basis of the sustainable development, radical management.

УДК 338.546.18

Македон В. В.
ОКВНЗ «Інститут підприємництва «Стратегія» (м. Жовті Води)

Валіков В. П.
Університет Альфреда Нобеля (м. Дніпро)

Курінна І. Г.
Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара

МЕТОДИЧНИЙ БАЗИС ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ МЕНЕДЖМЕНТОМ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА ЩОДО ІНВЕСТИЦІЙНОГО РОЗВИТКУ

У статті досліджено аналітичні основи застосування методів прийняття управлінських інвестиційних рішень для промислових підприємств. Визначено роль та складники методів обґрунтування у процесах ефективного знаходження єдиного оптимального варіанту інвестиційного розвитку підприємства.

Ключові слова: управлінське рішення, інвестиційний процес, інвестиційний проект, метод прийняття рішення, менеджмент підприємства, раціональний варіант.

Постановка проблеми. У сучасних умовах господарювання серед безлічі проблем стратегічного управління однією з найважливіших є управління інвестиційною діяльністю промислових підприємств. Ефективність такого управління має важливе прикладне значення, яке зростає відповідно до ускладнення господарських ситуацій і управлінських завдань, що вимагають рішення. Процес ухвалення інвестиційних рішень займає центральне, ієрархічно головне місце в структурі управління інвестиційною діяльністю підприємства, оскільки саме він найбільшою мірою визначає зміст цієї діяльності. Саме ці постулати і зумовлюють актуальність досліджень у цьому напрямі менеджменту підприємства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Практичне значення розробок і досліджень процесів ефективності управління інвестиційними процесами на підприємстві та розробки відповідних управлінських рішень містяться у наукових працях таких вітчизняних та іноземних учених як: О. Балан [4], І. Гевко [5], Дж. Гібсон [1], Л. Грейнер [3], Д. Дерлоу [6], О. Зобов [7], Д. Іванцевич [1], О. Ковальчук [9], Н. Ковтун [11], О. Котляр [4], З. Миколайчик [8], С. Салига [2], І. Фішер [10], К. Фрайлінгер [10].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Завдання з управління інвестиційною діяльністю, що постали перед українськими підприємствами в жорстких умовах ринкових відносин, вимагають удосконалення методів прийняття управлінських рішень менеджментом промислового підприємства щодо інвестиційного

розвитку. Контроль та аналіз ходу і результатів інвестиційної діяльності повинен носити характер як поточного, так і періодичного процесу, і саме тому актуальним є питання чіткого виділення і поєднання методів і моделей прийняття рішень на шляху розвитку промислового підприємства.

Мета статті полягає в аналізі провідних методів і моделей прийняття управлінських інвестиційних рішень, дослідженні процесу управлінського обґрунтування інвестиційних рішень на промислових підприємствах.

Виклад основного матеріалу дослідження. Призначення поточного контролю й аналізу полягає в наданні керівникам підприємства регулярного потоку інформації для ухвалення оперативних рішень щодо використання виявлених можливостей або усунення виниклих загроз, тобто обґрунтованих даних для ухвалення адекватних ситуації, що склалася, рішень. Становище підприємства може бути домінуючим, сильним, сприятливим, нестійким, слабким або нежиттєздатним. Для спільного використання цих двох критеріїв застосовується критеріальна матриця (табл. 1).

Саме за її допомогою можна отримати первісне уявлення про становище підприємства та, відповідно, про реальність здійснення тих або інших інвестиційних проектів [1, с. 235–236].

Канонічний інвестиційний проект має три складові частини: конструкторсько-технологічну, будівельну та техніко-економічну (рис. 1). Розробку проекту здійснюють на основі завдання проектування або спеціалісти різних профілів підприємства, або спеціалізовані установи, з якими